

Szigeti Magyarság - Online

Island Hungarians - Newsletter - Online Version

2008. január-február - January-February, 2008

Leltár...

Ismerőseim, barátaim között ismerek olyanokat, akik precízen jegyeznek fel jelentéktelen eseményeket is, könyvelnek el lényegtelen dolgokat, holott nincs bennük német, vagy porosz vér, ami ezen tevékenységükre magyarázatul szolgálna. Vannak rendszerető emberek, akik éveken át feljegyzik mit fizetnek havonta ki a BC Hydronak, mennyit költöttek kocsijavításra és pontosan tudják, melyik telefontársaságnál lehet néhány dollárt megspórolni a külföldi hívásoknál. Én, sajnos felületes, hanyag vagyok, ha agyonvernének sem tudnám megmondani nagy hirtelenében, hogy hány lóerős az autóm, vagy azt, hogy mennyi városi adót fizetek házam után.

Kanadában szokás Karácsonykor részletes beszámolókat küldeni az év eseményeiről és ezek a beszámolók zömmel mindig sikerekről értesítik az embert és általában az új esztendővel valamiféle optimizmussal várják. Ahogy említettem, nem szoktam leltárt készíteni semmiről, de ahogy az évek múlnak és különösen az elmúlt év eseményei, - akarva, nem akarva - valamiféle összefoglalásra készítettek. Megállapíthatom, hogy az elmúlt év nem volt számomra jó év. Meghalt egy közeli rokonom, meghalt váratlanul két jó barátom és eltemettünk egy szeretett barátnőnk is. "Mennyien hálnak meg körülöttünk !" - mondta a feleségem megrendülten, amikor ezekről a szomorú eseményekről beszélgettünk.

Természetesen most sem hálnak meg többen, mint máskor, de hogy miért tűnik a halál gyakoribbnak mint azelőtt, annak oka, hogy öregszünk és körülöttünk az ismerősök, barátok is öregednek. Amikor fiatalok voltunk, barátaink is velünk egykorúak voltak, gyászos események nagyon ritkán fordultak elő. Esküvőkre kaptunk meghívásokat, keresztelőkre, de nem temetésre.

Azonban az idő elszállt felettünk és hol itt, hol ott hull el valaki közülünk.

Szüleink elvesztése rendkívüli csapás, de valahogy az élet rendje az, hogy a szülők elhalnak, az utódok meg folytatják életüket. Rettenetes tragédia, ha ez fordítva következik be. Ha a gyerek hal meg és a szülő marad életben. Hozzánk, nagyon közelálló házaspárnál láttuk, akik kislányukat veszítették el, milyen mérhetetlen fájdalmat okoz ez. A legőszintébb részvétünk száll azok felé, akiket a sors ezzel sújtott.

A halál kikerülhetetlen esemény életünkben. Ennek ellenére, mikor a halálról beszélgetünk, nagyon gyakran elfordítjuk a fejünket és elhessegetjük, mint valami nem illő beszédtemát. A halált ösztönszerűleg rossznak, az élet ellenségének, negációjának tekintjük és jobb, ha hallgatunk róla. Pedig, ha az élet érem, a halál az érem másik oldala. Az elmúlás mindannyiunkat el fog érni. Megegyezhetünk abban, hogy a halál az egyik legdemokratikusabb intézménye a természetnek. A halál angyala, ha szimbolikusan fogjuk fel, talán az egyetlen valaki, akit nem lehet megvesztegetni. Talán azért félünk tőle annyira, mert olyan kérlelhetetlen, annyira nem hozzánk hasonló. Ha azt mondjuk, hogy kivétel erősíti a szabályt, akkor ez a közmondás megdől a halállal kapcsolatban. Nála nincs kivétel. Éppen ezért, helytelenül tesszük, amikor az elmúlással kapcsolatos beszélgetéseket elkerüljük. Jobban tennénk, ha megbarátkoznánk azzal a gondolattal, hogy csak átutazó vendégek vagyunk ezen a földön.

Kétségkívül, életünkben a két legfontosabb dátum a születésünk és a halálunk napja. Ebből a két dátumból, csak az egyiket tudjuk. Tudjuk a napot, amikor a világra jöttünk. Miután az ember rendszerető lény és szeretjük a számokat meg a statisztikát, így megállapítottunk valamit, amit átlagos életkornak tekintünk. Legyen az 75-80 év. Miután az említett két évszámból csak a születés dátumát ismerjük, eszerint állapítjuk meg, hogy valaki fiatal-e, vagy öreg. Azt kérdezzük: "Mondd, te mikor születtél?" Ha tudnánk a halálunk napját, a kérdés másképp hangzana: "Mondd, mennyi van még hátra?" És a válaszból állapítanánk meg hogy a megkérdezett "fiatal", vagy "öreg"-e?

A halál, mint megfoghatatlan rejtély és titok, - állandó tárgya volt az emberi gondolkodásnak. Régi, sok sok ezer éves sírokban a halott mellett fegyvereket, élelmek maradványait találtuk. Már az ősember primitív gondolatvilágában sem jelentett teljes megsemmisülést, elmúlást a halál. Elhalt vadásztársa megjelenhetett álmában, látta mozogni, hallotta a hangját és elkezdődött valami, egy halotti kultusz, ami különböző kultúrákon keresztül a mai napig tart. Az egyiptomi piramisok, a krétai mauzóleumok, a görög mitológia sok meséje, mind a halállal és halált követő túlvilági élettel kapcsolatos kultúremlékek.

A legtöbb hit és a korai filozófia már a kezdeti időkben megkülönböztette a testet, az anyagot a lélektől, a szellemtől. A test elpusztulhat, de a lélek valamilyen formában tovább él. A magyar nyelv hangzástani utal erre. A haldokló kileheli lelkét, maga a lélegzés, mint ige és a lélek, mint főnév innen veszi eredetét. A zsidó-keresztény vallás tanításai hirdetik a halálból való feltámadást, a Messiás eljövetelén keresztül. A vallásosoknak és hívőknek ez nagy lelki megnyugvást ad. De még az ateisták és az agnosztikusok sem állítják, hogy a halállal minden befejeződött. Ha az élet energia, akkor tudhatjuk, hogy az energia nem vesztethet el, csak átalakul. Az anyagból ismét új élet támadhat. A kezdeti keresztény vallás aszketizmusa a földi életet csak előkészítésnek tartotta a túlvilági élet számára, amely az igaziakat várja a halál után.

Az évszázadokon keresztül a vallás és a filozófia által kialakított felfogásunkban, nézetünkben, a halállal és az elmúlással kapcsolatosan az ipari forradalom és a mostani technológiai vívmányok szédületes elterjedése, a nyugati társadalmak anyagi jóléte - lényeges változást hozott. A metafizikai filozófiát a pragmatista, materialista világszemlélet váltotta fel. Manapság mindennek tudjuk az árát, de semminek nem ismerjük az értékét. A mai világgépbe az önámító halhatatlanság jobban illik bele, mint a múlandóság ténye. Ideiglenes dolgokat igyekszünk mesterséges eszközökkel meghosszabbítani. Így a fiatalságnak, a szépségnek, a gondtalan életmódnak sokkal több jelentőséget tulajdonítunk, mint amennyit ezek megérdemelnek. Ebbe az "örök ifjúság" iránti törekvésünkbe valahogy nem illik bele a halál, egyszerűen nem akarjuk elhinni, hogy mindazt, amit összegyűjtöttünk, megszereztünk évtizedeken keresztül, amit élvezünk, egy szép napon itt kell hagynunk. Nem is akarunk erre gondolni, ezért nem is illik manapság ezt a témát szóbahozni. "Keep smiling" és "take it easy" a jelszavak, amelyekkel hipnotizáljuk magunkat.

Nincs abban semmi baj, rendben van, ha már megszülettünk, minden igyekezettel legyünk azon, hogy jól érezzük magunkat itt a Földön. Szükséges, hogy megelégedettek és boldogok legyünk. Azonban néha szálljunk magunkba és emlékezzünk arra is, hogy csak átmeneti vendégek vagyunk és mindent, amit megszereztünk, csak kölcsönben van nálunk, mert valóban: semmit nem fogunk magunkkal vinni odaát. Meztelenül érkezünk erre a világra és meztelenül megyünk el innét. A halállal egy kör zárul le, ahol a kezdet és a vég egy és ugyanaz.

Hazai Gábor